

davacının hangi kanun yolları ve mercilere başvurabileceği ve dava açma süreleri belirtilmediğinden, idarenin doğru bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve hak arama özgürlüğünün ihlal edilmiş olması karşısında, bakılan davada süre aşımından söz edilemeyecek olup, Kamu İhale Kurulu'nca işin esasının incelenmesi gerekirken davacının ikinci iddiası açısından başvurunun süre aşımı yönünden reddine, Mahkeme tarafından da davanın reddine karar verilmesinde

**hukuka
bulunmamaktadır.**

uygunluk

**Danıştay 13. Daire Başkanlığı
2015/3258 K.**

2015/2925 E. ,

▪

“İçtihat Metni”

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2015/2925

Karar No:2015/3258

Temyiz İsteminde Bulunan (Davacı) :

Vekili :

Karşı Taraf (Davalı) :

Vekili : Av.

İstemin_Özeti : Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 26.02.2015 tarih ve E:2014/49, K:2015/266 sayılı kararının; birinci iddia ile ilgili olarak, Danıştay Onüçüncü Dairesi'nin lehlerinde bozma kararı verdiği, söz konusu iddianın usulden reddedilmesinin yerinde olmadığı; ikinci iddia ile ilgili olarak, ihale sürecindeki her işlemin şikâyete konu olabileceği, şikâyet başvuru yolunun öncelikli olduğu, ihaleyi yapan idarece de şikâyetin esası incelenmek suretiyle karar verildiği, başka bir isteklinin şikâyeti üzerine doğrudan Kurul'a itirazın şikâyet başvurusu yapılması gerektiği yönündeki değerlendirmenin hak kaybına neden olduğu ve Anayasa'nın 40. maddesine de aykırılık teşkil ettiği ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya

uygun olan İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi 'nın Düşüncesi : Davacının ikinci iddiası ile ilgili kısım yönünden temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, dosya tekemmül ettiğinden yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin işin gereği görüşüldü:

Dava; davacı şirket tarafından yapılan itirazın şikâyet başvurusunun usul ve süre aşımı yönünden reddine ilişkin Kamu İhale Kurulu'nun 30.12.2013 tarih ve 2013/5044 sayılı kararının iptali istemiyle açılmış; İdare Mahkemesi'nce; davacı şirketin itirazın şikâyet başvurusunda ileri sürdüğü ...'nin aşırı düşük teklif açıklamalarının yetersiz olduğuna ilişkin birinci iddiasının aynı ihale ile ilgili olarak davacı tarafından daha önce yapılan itirazın şikâyet başvurusunda da ileri sürüldüğü ve davalı idarece incelenerek 17.07.2013 tarihli ve 2013/UH.I-2909 sayılı Kurul kararıyla reddedildiği, dolayısıyla bu iddianın davalı idarece yeniden incelenmesine olanak bulunmadığından, başvurunun usul yönünden reddine ilişkin işlemde hukuka aykırılık görülmediği; ... Ltd. Şti.'nin aşırı düşük teklif açıklamalarının yetersiz olduğu yönündeki ikinci iddia açısından; davacı tarafından itirazın şikâyet dilekçesinde şikâyete konu işlemin farkına varılma tarihinin 19.11.2013 olarak ... Ltd. Şti.'nin teklifinin değerlendirmeye alınmasına yönelik düzeltici işlem kararının tebliğ tarihinin) belirtildiği, söz konusu düzeltici işlem tesis edilirken tarafından anılan şirketin teklifinin de yeterli olup olmadığının irdelendiği, dolayısıyla ilgili mevzuat gereğince davacı şirketin artık ilgili idareye şikâyet yoluna gitmesine gerek bulunmadığı, 19.11.2013 tarihini izleyen 10 gün içinde doğrudan Kuruma itirazın şikâyet başvurusunda bulunması gerekirken, 28.11.2013 tarihinde idareye şikâyet başvurusunda

bulunduktan ve idarenin şikâyetin reddine ilişkin kararını 10.12.2013 tarihinde tebellüğ ettikten sonra, 16.12.2013 tarihinde Kuruma başvuruda bulunduğu anlaşıldığından, bu iddianın süre aşımı yönünden reddine ilişkin işlemde de hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Dava konusu Kurul kararının, ... Şti.'nin aşırı düşük teklif açıklamalarının yetersiz olduğuna ilişkin davacının birinci iddiasının usul yönünden reddine ilişkin kısmı yönünden Mahkeme kararında hukuka aykırılık görülmemiştir.

Temyize konu Mahkeme kararının, ...Şti.'nin aşırı düşük teklif açıklamalarının yetersiz olduğu yönündeki ikinci iddiaya ilişkin kısmına gelince:

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde, Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu; "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu hükümlerine yer verilmiştir. Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin korunması" başlıklı 40. maddesine, 03.10.2001 tarih ve 4709 sayılı Kanun'un 16. maddesiyle eklenen ikinci fıkrada ise, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." düzenlemesi yer almıştır.

Bu ek fıkranın gerekçesinde, değişikliğin, bireylerin yargı ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkân sağlanması amacıyla ve son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu, mercii ve sürelerin belirtilmesinin hak arama, hak ve hürriyetlerin korunması açısından zorunluluk hâline gelmesi nedeniyle yapıldığına değinilmiştir.

Belirtilen Anayasa hükümleri ve değinilen gerekçeden; Devletin, kurumları vasıtasıyla tesis edilen her türlü işlemlerinde, bu işlemlere karşı başvurulacak yargı yeri veya

idari makamlar ile başvuru süresinin gösterilmesinin bir anayasal zorunluluk hâline getirildiği anlaşılmaktadır. Anayasa'nın bağlayıcılığı karşısında, bu zorunluluğa; yasama, yürütme ve yargı organlarının, idare makamlarının ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının uymakla yükümlü oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Anayasal düzenlemeler, kural olarak doğrudan uygulanacak hükümlerden olmayıp, kanunlarda gerekli düzenlemeler yapılarak yaşama geçirilirler. Ancak, öğretilerde ve Anayasa Mahkemesi'nin kimi kararlarında, yürürlüğe konulması gereken yasal düzenlemede yer verilmesi gereken konuların Anayasa metninde açıkça kurala bağlandığı durumlarda, bir özel yasa ya da yürürlükteki yasalarda uygun değişiklik yapılması gerekmeksizin Anayasa hükümlerinin doğrudan uygulanacağı kabul edilmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasının doğrudan uygulanması gerektiğini, 08.12.2004 tarih ve E:2004/84, K:2004/124 sayılı kararında; 5225 sayılı Kanun'da, başvurulacak kanun yolu ve süresinin özel olarak düzenlenmemiş olmasının, Anayasa'nın 40. maddesine aykırılık oluşturmadığını belirterek benimsemiş ve kararında; bireyler hakkında kurulan işlemlere karşı kanun yolları, başvurulacak merciler ile sürelerin belirtilmesi yönünden Devlete verilen görevin bir zorunluluk içerdiğine, bu zorunluluk nedeniyle her yasada özel bir düzenleme yapılması gerekmediğine değinerek, Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasının, doğrudan uygulanır nitelik taşıdığını kabul etmiştir.

Devletin, işlemlerinde, bireylerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorunda olduğunu öngören Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasının, ayrı bir yasal düzenlemenin varlığını gerektirmeyen, doğrudan uygulanabilir nitelik taşımasından dolayı, yasama, yürütme ve yargı organlarının, idare makamlarının ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının işlemlerinde, bu işlemlere karşı başvurulacak idari mercileri ve kanun yolları ile sürelerini belirtmesi zorunludur.

Bu kapsamda Anayasa'nın 125. maddesinin üçüncü fıkrasıyla, 40. maddesinin ikinci fıkrasının birbirleriyle olan ilişkisine değinmek gerekmektedir.

Anayasa'nın 125. maddesinin üçüncü fıkrasında, idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirim tarihinden başlayacağı belirtilmiş; 03.10.2001 tarih ve 4709 sayılı Kanun'un 16. maddesiyle Anayasa'nın 40. maddesine eklenen ikinci fıkrada ise, Devletin, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorunda olduğu ifade edilmiştir.

Anayasa'da yer alan düzenlemeler, normlar hiyerarşisinde aynı düzeyde yer aldığından bu kuralların birbirine üstünlüklerinden söz etmek mümkün olmamakla birlikte, Anayasal normlar değerlendirilirken normun kabul edildiği tarihe bakılarak yorum yapılabilir. Anayasa'nın 125. maddesinde, idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirim tarihinden başlayacağı belirtilmişse de; 40. maddeye eklenen fıkrayla, idari işlemlerde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerinin belirtmesi zorunluluğu getirildiğinden, kişilere bildirilen idari işlemlerde başvuru süresi ve başvuru yerinin de gösterilmesi gerekmektedir. Dava açma süresini başlatacak olan yazılı bildirim, Anayasa'nın amir hükmü gereğince başvuru mercii ve süresini de gösteren yazılı bildirimdir. Bunun dışındaki yazılı bildirimler Anayasa'nın 40. maddesinin amir hükmüne uygun olmadığından, dava açma süresini başlatmayacaktır.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirketin, Şanlıurfa İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği tarafından açık ihale usulü ile yapılan, kısmî teklife açık "Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Şanlıurfa Çocuk Hastalıkları Hastanesi, Birecik Devlet Hastanesi, Ceylanpınar Devlet Hastanesi olmak üzere 4 grup **temizlik** hizmet alımı" ihalesinin 1. ve 2. kısımlarına istekli olarak katıldığı ve her iki kısımda da ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi olduğu, söz konusu ihalenin Şti. üzerinde bırakıldığı,

davacının bu ihaleye karşı 20/06/2013 tarihinde yaptığı itirazın şikâyet başvurusunun 2013/UH.I-2099 sayılı Kurul kararıyla reddedildiği, bu arada, anılan ihaleye katılan ...Şti. tarafından ihalenin 2. kısmı ile ilgili olarak Kuruma yapılan itirazın şikâyet başvurusu üzerine, ... Şti.'nin teklifinin değerlendirmeye alınarak yeniden değerlendirme yapılması şeklinde düzeltici işlem belirlenmesine karar verildiği, bu karar uyarınca ihaleyi gerçekleştiren Kahramanmaraş Valiliği tarafından yeniden yapılan değerlendirme neticesinde ...Şti.'nin en avantajlı teklif sahibi olarak belirlenerek ihalenin 2. kısmının bu şirket üzerinde bırakıldığı, şikâyet üzerine alınan söz konusu düzeltici işlem kararının 08.11.2013 tarih ve 16227 sayılı işlem ile davacıya bildirildiği, bu işleme karşı davacı şirketin şikâyet başvurusunda bulunduğu, şikâyet başvurusunun reddi sonucunda yapılan itirazın şikâyet başvurusunun ise usul ve süre aşımı yönünden reddi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; kamu kurum ve kuruluşlarının işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorunda olduğunu kurala bağlayan Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenlemeye rağmen, idarenin 08.11.2013 tarihli işleminde davacının hangi kanun yolları ve mercilere başvurabileceği ve dava açma süreleri belirtilmediğinden, idarenin doğru bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve hak arama özgürlüğünün ihlal edilmiş olması karşısında, bakılan davada süre aşımından söz edilemeyecek olup, Kamu İhale Kurulu'nca işin esasının incelenmesi gerekirken davacının ikinci iddiası açısından başvurusunun süre aşımı yönünden reddine, Mahkeme tarafından da davanın reddine karar verilmesinde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; davacının temyiz isteminin kısmen reddi ile Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 26.02.2015 tarih ve E:2014/49, K:2015/266 sayılı kararının, dava konusu Kurul kararının, ... Şti.'nin aşırı düşük teklif açıklamalarına ilişkin birinci iddia ile ilgili bölümü yönünden davanın reddine ilişkin kısmının ONANMASINA; temyiz isteminin kısmen

kabulü ile, ...Şti.'nin aşırı düşük teklif açıklamalarına yönelik ikinci iddia ile ilgili kısım yönünden Mahkeme kararının BOZULMASINA, dava konusu işlemin bu kısmının İPTALİNE; kullanılmayan 45,60-TL yürütmeyi durdurma harcının davacıya iadesine, aşağıda dökümü yapılan 453,90.-TL yargılama giderinin 226,95.-TL'sinin davacı üzerinde bırakılmasına, 226,95.-TL'nin ise davalı idareden alınıp davacıya verilmesine, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 750,00-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, 750,00-TL vekâlet ücretinin ise davalıdan alınarak davacıya verilmesine, artan posta ücretinin davacıya iade edilmesine, 2577 sayılı Kanun'un 20/A maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi uyarınca kesin olarak (karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere), 30.09.2015 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan Üye Üye Üye Üye

KARŞI OY : Temyize konu Mahkeme kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, temyiz isteminin reddi ile Mahkeme kararının onanması gerektiği oyuyla, aksi yöndeki karara katılmıyorum. Üye